

O'ZBEKISTON OLIMLARINING ILMIY-AMALIY TADQIQOTLARI

ilmiy-nazariy, metodik
jurnal

№6(18)
2025

O'ZBEKISTON OLIMLARINING ILMIY-AMALIY TADQIQOTLARI
ilmiy-nazariy, metodik jurnali

TAHRIRIYAT HAY'ATI:

Bosh muharrir:

Madraximova Feruza Ruzimbayevna
(p.f.d., dots.)

Bosh muharrir o'rinbosari:

Matyoqubov Hikmat Shuhratovich
(PhD., dots.)

Tahririyat a'zolari:

D.N.Abdullayev – t.f.d. dots.
S.R.Davletov – t.f.d. prof.
S.M.Matkarimova – t.f.d. dots.
I.S.Abdullayev – i.f.d. prof.
B.Ruzmetov – i.f.d. prof.
J.X.Ataniyozov – i.f.d. prof.
R.M.Matkarimov – p.f.d. prof.
I.Saifmazarov – f.f.d. prof.
M.S.Xajiyeva – f.f.d. prof.
E.R.Ro'ziyev – p.f.d. prof.
M.S.Salayeva – p.f.d. prof.
M.O.Atajanova – f.f.d.
S.U.Xodjaniyazov – p.f.d., dots.
D.T.Xudayberganov – i.f.d. dots.
S.T.Davlatova – t.f.d. dots.
U.I.Abdullayev – t.f.d. dots.
M.M.Matyakubova – t.f.n. dots.
D.Q.G'oyipov – f.f.d. dots.
A.D.O'rozboyev – f.f.d. dots.
B.B.Nurullayeva – ps.f.n. dots.
E.X.Zoyirov – f.f.d. dots.
O.E.Xayitov – ps.f.d. dots.
Q.P.Qobulov – ps.f.d. dots.
D.A.Urazboyeva – ps.f.d. dots.
X.R.Matyakubov – p.f.n. dots.
J.Q.Yusubov – PhD, dots.
X.X.Matyakubov – PhD, dots.
D.Atamuradova – PhD.
Z.Y.Adilov – PhD.
Z.K.Abidova – PhD.
Y.A.Karimov – PhD.
M.I.Jakbarova – PhD.

6 (18), 2025

Muassislar:

Urganch davlat pedagogika
institutini,
Ziyo scientific center MCHJ

Jurnal xalqaro ISSN 2181-3418-son
raqami bilan hamda O'zbekiston
Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy
kommunikatsiyalar agentligi
tomonidan 2022-yilning 5-mayida
№1612-sonli guvohnoma bilan
davlat ro'yxatidan o'tgan.

Jurnal OAK Rayosatining
2024-yil 27-sentabrda 361-son
qarori bilan jurnal **filologiya va
psixologiya fanlari** bo'yicha
dissertatsiyalar asosiy ilmiy
natijalarini chop etish tavsiya
etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga
kiritilgan.

Jurnal yiliga 12 marta
chop etiladi.

Jurnaldan olingan materiallarga
“O'zbekiston olimlarining ilmiy-amaliy
tadqiqotlari” jurnalidan olindi”, degan
havola berilishi shart.
Mualliflardan kelgan qo'lyozma
materiallar egalari qaytarilmaydi.

Tahririyat bilan aloqa:

E-mail: ziyo.scientific@bk.ru

Sayt: www.re-search.uz

Manzil: O'zbekiston, 220100,
Urganch shahri, Gurlan ko'chasi,
1-uy.

MUNDARIJA

FILOLOGIYA	
Jumanyazova M. X. Xorazm vohasi folklor asarlari leksikasiga mumtoz adabiyotning ta'siri (xalq dostonlari misolida).....	3
Elboyeva M. B. Poetic interpretations of poverty and wealth in the works of khayriddin sultonov and Jack London: a comparative analysis.....	8
Маматова Ф. М. Особенности возникновения лингвокогнитивных категорий.....	13
Axmedov O'. O'. Blum taksonomiyasi asosida koreys tili og'zaki nutq ko'nikmalarini bosqichma-bosqich rivojlantirish.....	20
Yunusova G. D., Sa'dullayeva O. Z. Koreys va o'zbek tillarida hasad emotsional konseptining qiyosiy tadqiqi.....	25
Исламова С. П. Фольклор в изучении русского языка – лингвистический и культурологический анализ.....	31
Mamatova D. A. Ayol obrazi va baxt izlashi: "Baxtiqaro kerri" hamda "Oyimtilla" romanida.....	35
Новик К. Р. Инглиз адабиётда аёл қаҳрамонларининг ривожланиши...	40
Niyozov J. F. Amerika adabiyotida tabiat mavzusining yoritilishi.....	46
Арипова С. А. Роль учебного словаря-минимума в интенсификации изучения иностранных языков.....	55
Muxammadiyeva M. Bulbul obrazining poetik talqini.....	59
Raximova I. B. The linguocultural approach in foreign language teaching...	66
Umarova G. A. "Hayrat ul-abror" dostonining badiiy-estetik va didaktik xususiyatlari.....	69
Halimova S. A. Hoji Muin publisistikasida maorif masalalarining yoritilishi	76
Tashpulatova V. I. Zamonaviy fentezi janri: subjanrlar, xususiyatlar va tilshunoslik belgilari.....	83
Sharipova F. Reconstructing the author's communicative intent through various linguistic devices in translation.....	89
Mirsagatova D. Homonymic features of english and uzbek railway transport terminology: a comparative analysis.....	96
Ubaydullayeva X.M. Yuridik diskurs – xususiy diskursning bir turi sifatida.	103
G'aybulloyeva U. A. Sharof Rashidovning "Kashmir qo'shig'i" qissasida poetonimlar talqini.....	108
Bekova N. J., Ibroimova M. N., Jumaqulov N. I. "Sittai zaruriya" tadqiqi va tarjimai yo'lida.....	113
Ражабова Р. З. Эркак шоирлар ижодида аллалар шакли ва мазмуни.....	119
Qodirova N. S. Miyon Buzruk tanqidchiligining uslubiy xususiyatlari.....	127
Hojiyeva N. H. Mevachilik nomlarini ifodalovchi atov birliklarining gipo-geperonimik munosabati.....	134

Tolibova F. F. Alisher Navoiy qit'olari ibrohim haqqulov talqinida: axloqiy-komillik g'oyalarning badiiy ifodasi.....	140
Аллаёрова Н. Я. Знание узбекского языка в сфере спорта.....	146
Nurmuxammedov Y. Sh. Olamning frazeologik manzarasi.....	153
Boboxonova D. E. Poetik nutq tarkibi va uning umumiy xususiyatlari.....	158
Avazova G. K. Badiiy asar tili va antitezaning lingvopoetik talqini (komil avaz ijodi misolida).....	166
Bozorova S. K. Ingliz va o'zbek tillarida savdo metaforalarining kognitiv va madaniy jihatlar.....	170
Gaybullayeva R. The pragmatics of silence: functions of the unsaid in everyday communication.....	181
Ubaydullayeva J. X. Denov adabiy ijodkorlari faoliyati, zamonaviy o'zbek adabiyotida nasr va nazmdagi uslubiy-shakliy izlanishlar.....	188
Javlijev P. Sh. Usmon Azim nasrida tarix va zamonaviy hayot talqini.....	197
Xudoyqulova D. S. O'zbek va ingliz tili so'zlashuvchilarining idiomatik iboralaridan foydalanishi: nazariy va qiyosiy sharh.....	203
Nazarova S. A. Semantic usage of terminologies of melioration and irrigation.....	210
Fayziyeva P. B. Ijtimoiy-siyosiy gazetalarda tinish belgilarining ahamiyati	217
Qurbonaliyeva M. S. Mutribiy Samarqandiy "Nusxai zeboyi jahongir" asarining o'ziga xos xususiyatlari.....	225
Rahimberdiyeva Sh. Fonemalarni o'qitish metodikasi va til ta'limidagi roli	231
Raxmonqulova Y. T. Ingliz va o'zbek tillarida somatizmlarni ifodalovchi topishmoqlarning struktur va sintaktik xususiyatlari.....	235
Qurbonova G. A. Alisher Navoiy asarlaridagi "it"ning lug'aviy va ramziy tahlili.....	240
Sayidolimov J. B., Azimjonova F. Q. Sharq agiografiyasi tasnifi.....	246
Khasanova K. O. Analysis of fantasy creatures in tolkien's world.....	263
Худаёрова Г. Н. Использование графических организмов в обучении русскому языку.....	273
Pazliddinov Sh. Q. Milliy xarakter yaratishda Muhammad Yusuf mahorati("Do'ppi" she'ri misolida).....	280
Xolmonova I. A. O'zbek va turk tilidagi birliklarining lingvistik va ekstralingvistik teglash masalasi.....	287
Rahmonberdiyeva N. H. Lirik va epik asarlarda badiiy ifoda va poetik tafakkurning o'ziga xos xususiyatlari.....	296
Ermatorov I. Termin va so'z munosabatidagi o'xshash hamda farqli tomonlar	303
Panayeva Q. S. Ingliz va o'zbek tillarida madaniy qadriyatlar diskursini shakllantirishda jamoatchilik va individuallik mavzusidagi maqollarning o'rni.....	310

예: “김 학생의 발표는 매우 자연스러웠지만 문법 실수가 조금 있었어요.”

자기 평가표 작성하기 (o'z nutqini baholash jadvali):

– 오늘 수업에서 내가 잘한 점 / 부족한 점 / 다음 수업 목표 shaklida ishlanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, koreys tilidagi og'zaki nutq ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirishda Blum taksonomiyasi asosidagi bosqichma-bosqich yondashuv samarali metodik vosita hisoblanadi. Ushbu model o'quvchilarning bilim darajasini chuqurlashtirib, ularni mustaqil fikrlashga, tahlil qilishga va kommunikativ vaziyatlarda faol ishtirok etishga yo'naltiradi. Har bir bosqich – bilimdan tortib baholashgacha – og'zaki nutqni bosqichma-bosqich rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, koreys tilini o'rganayotgan talabalarning talaffuzdagi xatolari, so'z boyligidagi kamchiliklar, muloqotdagi nafaollik kabi muammolarni yengib o'tishda bu yondashuv asosida tuzilgan topshiriq va mashqlar katta ahamiyat kasb etadi. Kelgusida ushbu model asosida zamonaviy o'quv platformalarida interaktiv materiallar ishlab chiqish va talabalarning individual yondashuvini hisobga olgan holda darslarni moslashtirish dolzarb masalalardan biri bo'lib qoladi.

Iqtiboslar/Сноски/References

1. Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives. Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David McKay Company.
2. Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York: Longman.
3. 김영숙 (2017). 「한국어 교육에서 말하기 능력 신장을 위한 교수법 연구」. 서울대학교 언어교육연구소 논문집.
4. Axmedova, M. (2020). Koreys tilini o'rganishda og'zaki nutqni rivojlantirish metodikasi. *O'zbek tili va adabiyoti*, №2, 45–50.
5. Karimov, O. (2021). Til o'rganishda kognitiv yondashuvning o'rni. *Filologiya va tillarni o'qitish*, №1(41), 112–117.

Yunusova Gulshoda Dilshodovna

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Sharq
xalqlari tillari va adabiyoti Koreyashunoslik oliy maktabi
dotsenti, PhD

Sa'dullayeva Ozoda Zoid Qizi

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti Koreys
filologiyasi kafedrasida o'qituvchisi

KOREYS VA O'ZBEK TILLARIDA HASAD EMOTSIONAL KONSEPTINING QIYOSIY TADQIQI

Annotatsiya. Ushbu maqolada koreys va o'zbek tillarida “hasad” emotsional konseptining qiyosiy tahlili olib borilib, “hasad” tushunchasining lingvistik ifodasi, madaniy kontekstdagi o'rni va uning emotsional rang-barangligi o'rganiladi. Koreys va o'zbek madaniyatlarida hasadga bo'lgan munosabat, uni ifodalovchi so'z va iboralar tahlil qilinadi. Maqola, shuningdek, hasadning ijobiy va salbiy emotsional nuanalarini ham ko'rib chiqadi.

Kalit so'zlar: hasad, emotsional konsept, koreys tili, o'zbek tili, qiyosiy tahlil, lingvokulturologiya, madaniyat, emotsional leksika

Yunusova Gulshoda Dilshodovna

Associate Professor, School of Korean Studies, Faculty of
Oriental Languages and Literatures, Tashkent State
University of Oriental Studies, PhD

Sa'dullayeva Ozoda Zoid Qizi

Lecturer, Department of Korean Philology, Uzbekistan
State World Languages University

COMPARATIVE STUDY OF THE EMOTIONAL CONCEPT OF “JEALOUSY” IN KOREAN AND UZBEK LANGUAGES

Annotation. This article presents a comparative analysis of the emotional concept of “jealousy” in Korean and Uzbek languages. It explores the linguistic expressions of the concept “jealousy” its place within the cultural context, and its emotional nuances. The attitudes toward jealousy in Korean and Uzbek cultures and the words and phrases used to express it are analyzed. The article also discusses both the positive and negative emotional aspects of jealousy.

Keywords: jealousy, emotional concept, Korean language, Uzbek language, comparative analysis, linguoculturology, culture, emotional lexicon.

Юнусова Гулшода Дилшадовна
доцент Высшей школы корееведения, факультет восточных
языков и литературы, Ташкентский государственный
университет востоковедения, кандидат наук

Саъдуллаева Озода Зонд Кызы
преподаватель кафедры корейской филологии,
Государственный университет мировых языков
Узбекистана

СРАВНИТЕЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ЭМОЦИОНАЛЬНОЙ КОНЦЕПЦИИ «ЗАВИСТЬ» В КОРЕЙСКОМ И УЗБЕКСКОМ ЯЗЫКАХ

Аннотация. В данной статье проводится сравнительный анализ эмоциональной концепции «зависть» в корейском и узбекском языках. Рассматриваются лингвистические выражения понятия «зависть», его место в культурном контексте и эмоциональные оттенки. Анализируется отношение к зависти в корейской и узбекской культурах, а также слова и выражения, используемые для её обозначения. В статье также рассматриваются положительные и отрицательные эмоциональные нюансы зависти.

Ключевые слова: зависть, эмоциональная концепция, корейский язык, узбекский язык, сравнительный анализ, лингвокультурология, культура, эмоциональная лексика

Kirish

Til insonning madaniy merosi, dunyoqarashi va ijtimoiy munosabatlarining ifodasi sifatida faoliyat yuritadi. Har bir til o'zining leksik fondi orqali jamiyatdagi turli hodisa va tushunchalarni, shu jumladan, insonlarning emotsional holatlarini ham aks ettiradi. Emotsional konseptlar til ichida shakllangan, ma'lum bir emotsiyani ifodalovchi ma'no birliklari bo'lgan til va madaniyat o'rtasidagi chuqur bog'liqlikni ko'rsatadi. Ular nafaqat tilning semantik tizimini boyitadi, balki madaniyatning o'ziga xos xususiyatlarini, insonlarning dunyoqarashi va hissiy tajribalarini yoritadi.

"Hasad" konsepti ko'plab tillarda uchraydigan, ammo turli madaniyatlarda o'ziga xos talqinlarga ega bo'lgan emotsional tushunchadir. U ko'pincha salbiy his-tuyg'u sifatida ko'rilsa-da, ayrim madaniyatlarda uning ijobiy yoki neytral tomonlari ham mavjud. Shu bois, "hasad"ning lingvistik va madaniy xususiyatlarini o'rganish nafaqat tilshunoslik, balki madaniyatshunoslik va psixologiya sohalarida ham ahamiyat kasb etadi.

Koreys va o'zbek tillarining madaniy va tarixiy rivojlanish yo'llari sezilarli darajada farqlanadi. Shu sababli, bu tillarda "hasad" emotsional konseptining qanday ifodalanishi, uning semantik va pragmatik jihatlarini hamda madaniy kontekstdagi o'rni qiziqarli va muhim tadqiqot obyekti hisoblanadi [2.43]. Koreys madaniyati konfutsiylik ta'siri ostida shakllangan bo'lsa, o'zbek madaniyati ko'plab turkiy, islomiy va boshqa ta'sirlarni o'zida mujassamlashtirganligi sababli, bu ikki madaniyatda hasad tushunchasining aks etishi o'ziga xosliklar va umumiyliklarni ko'rsatadi.

Asosiy qism

Hasad konseptining ifodalanishi va semantik maydoni

Koreys va o'zbek tillarida "hasad" tushunchasi lingvistik jihatdan turli shakllarda ifodalanadi, bu esa tilning emotsional leksikasining madaniy va ijtimoiy kontekstga moslashganligini ko'rsatadi. Koreys tilidagi asosiy atamalar **질투** (**Chilttu**) va **시기** (**shigi**) semantik jihatdan yaqin, ammo pragmatik nuqtai nazardan turlicha foydalaniladi. **질투** odatda shaxsiy, ayniqsa romantik yoki oilaviy munosabatlardagi hasadni anglatadi, **시기** esa ko'proq kengroq ijtimoiy doirada, kasbiy yoki jamiyatdagi raqobat kontekstida ishlatiladi.

Semantik tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, koreys tilida bu so'zlarning ishlatilishi kontekstga bog'liq va ularning emotsional intensivligi farq qiladi. Masalan, **질투** so'zi ko'pincha shaxsiy, chuqur emotsional ziddiyatni bildiradi, bu holatda hasadning hissiy ta'siri kuchayadi. Boshqa tomondan, **시기** ko'proq tashqi, ijtimoiy bosim va raqobatni ifodalaydi, bu esa jamiyatdagi tenglik va adolat tushunchalari bilan bog'liq [2.16].

O'zbek tilida "hasad" so'zi kengroq semantik maydonga ega. U odatda salbiy emotsiyani bildiradi, ammo pragmatik tahlil shuni ko'rsatadiki, bu so'z ko'plab ibora va maqollarda ijobiy yoki neytral ma'nolarni ham oladi. Masalan, "hasad qilmasdan mehnat qil" iborasi rag'batlantiruvchi ma'noga ega, bu esa hasad tushunchasining madaniy jihatdan ko'p qirraliligini ko'rsatadi.

Hasad tushunchasining madaniy kontekstdagi o'rni

Madaniyatlararo tahlilda koreys va o'zbek jamiyatlarida hasad tushunchasining o'ziga xos xususiyatlari namoyon bo'ladi. Koreys madaniyati konfutsiylik tamoyillari asosida shakllangani sababli, shaxsiy his-tuyg'ularni boshqarish va ijtimoiy uyg'unlik muhim ahamiyatga ega. Bu esa hasad hissining ko'rsatmasligini yoki yashirilishini keltirib chiqaradi. Masalan, koreys tilida hasadni ifodalovchi so'zlarning ko'pligi, ularning kontekstga qarab ishlatilishi madaniyatning his-tuyg'ularni o'z ichiga olgan murakkab boshqaruv tizimini ko'rsatadi.

O'zbek madaniyatida esa hasad ko'proq an'anaviy ijtimoiy normativlar, diniy ta'limotlar va xalq og'zaki ijodi orqali shakllangan. Islom ta'limotida hasadning zararli va taqiqlangan his ekanligi ta'kidlanadi, bu esa til va madaniyatda hasadga salbiy munosabatni kuchaytiradi. Shu bilan birga, xalq og'zaki ijodida hasad tushunchasining ijobiy qirralari o'rnatilgan olish, rag'batlantirish kabi keng tarqalgan. Bu madaniyatda hasadning murakkab va ko'p qatlamli tushunchasini yuzaga chiqaradi.

Psixologik aspektlar va emotsional spektr

6. Rashidov, A. (2018). *O'zbek tilida emotsional leksikaning o'rganilishi*. Toshkent: Universitet nashriyoti.
7. Lee, K. (2021). *Emotions and Language: Korean Cultural Perspectives*. Seoul National University Press.
8. Islom, M. (2005). *Islomda his va his-nuyg'ular*. Toshkent: Din va jamiyat.
9. Yusupov, N. (2016). "Til va madaniyat: Emotsiyalar va ularning ifodasi." *Tilshunoslik jurnali*, 3(7), 112-124.

Исламова Севара Позиловна
Преподаватель кафедры “Языков и гуманитарных наук”,
Андижанский государственный технический институт,
Андижан, Узбекистан
islamovasevara@gmail.com

ФОЛЬКЛОР В ИЗУЧЕНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА – ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ И КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ

Аннотация. В статье анализируется роль фольклора как ценного источника лингвистических данных о русском языке. Исследование охватывает лингвистические и культурологические характеристики фольклорных текстов, раскрывая их важность для анализа исторической лексики, этимологических процессов и особенностей языковой экспрессии. Центральное место в работе занимает рассмотрение взаимосвязей между фольклором и мифологическими представлениями, а также выявление специфических черт русского языка, зафиксированных в народной традиции. Особое значение придаётся разработке интегративной методологии исследования, предполагающей сотрудничество специалистов в области языкознания и фольклористики.

Ключевые слова: фольклор, лингвистика, этимология, диалектная лексика, русский язык, мифология, языковая картина мира, культурное наследие.

Islamova Sevara Pozilovna
Lecturer, Department of Languages and Humanities,
Andijan State Technical Institute,
Andijan, Uzbekistan
islamovasevara@gmail.com

FOLKLORE IN THE STUDY OF THE RUSSIAN LANGUAGE – LINGUISTIC AND CULTUROLOGICAL ANALYSIS.

Annotation. The article examines the role of folklore as a valuable source of linguistic data on the Russian language. The study covers linguistic and culturological characteristics of folklore texts, revealing their importance for analyzing historical vocabulary, etymological processes and features of linguistic expression. Particular attention is paid to examining the connections between folklore and mythological concepts, as well as identifying specific features of the Russian language preserved in folk tradition. Special emphasis is placed on developing an integrative research methodology that requires collaboration between linguists and folklorists.

